

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I ALKOHOLLOVGIVNINGEN

Saksbehandler:	Bernt Søråa	Arkiv: U60 &13
Arkivsaknr:	09/5063	
Saksnr.	Utvalg:	Møtedato
81/09	Utvalg for helse og sosial	15.12.2009

Organisasjonssak:

Vedlegg : Høringsbrev og svarbrev

Utrykt vedlegg: Høringsnotat

Ingress:

Helse og omsorgsdepartementet legger fram følgende forslag til endringer i alkohollovgivningen.
(Lov av 2 juni 1989 nr 27, med forskrifter)

Innskrenking av lovens maksimaltid for skjenking med en time

- Åpne for å tillate salg i egen virksomhet av egenprodusert drikk som inneholder inntil 4,7 % volumprosent alkohol
- Endringer i auksjonsforbudet. Dvs at en åpner for at en kan auksjonene bort allerede omsatt alkoholholdig drikk og at det skal skje i regi av Vinmonopolet
- Åpne for at et salg- og skjenkested kan fratas bevilling på stedet i særlig alvorlige tilfeller

Saksopplysninger, utredning**Innskrenking av maksimaltid**

Det er opp til den enkelte kommune å fastsette tidsrom for når et skjenkested kan skjenke alkohol. Loven angir en såkalt "normaltid" for skjenking som gjelder hvis kommunen ikke fastsetter egne bestemmelser. Normaltiden er for alkoholholdig drikk på mer en 22 % alkohol er fra kl. 13:00 til kl. 01:00 og for øvrig alkoholholdig drikk fra kl. 08.00 til 01.00

Kommunen kan ved egne bestemmelser innskrenke disse tidene eller utvide dem til maksimalt å gjelde fra 13.00 til 03.00 for drikke med mer en 22 % alkohol og fra 06.00 til 03.00 for øvrig alkoholholdig drikk.

Departementet foreslår nå å innskrenke dette med en time slik at maksimaltiden den enkelte kommune kan fastsette blir kl 02.00

Som begrunnelse for forslaget angir departementet at det er en generell økning i alkoholforbruket i Norge, og også en sterk økning i antall skjenkesteder. I følge Sirius (Statens senter for rusmiddelforskning) er det en tredobling av skjenkesteder i perioden 1980 - 2007 og samtidig har andelen skjenkesteder som har bevilling til å skjenke brennevin i tillegg til øl og vin økt fra 28 % til 82 %. Det er også en trend at kommune går ut over normalskjenketiden i sin bevillingspolitikk og i 2007 hadde 60 % av kommunen utvidede salg og skjenketider. Det kan altså påvises en klart mer liberal alkoholpolitikk i kommunene. Dette står i sterk kontrast til alkohollovens hovedformål (§ 1-1) som er å begrense i størst mulig utstrekning de samfunnsmessige og individuelle skader som alkoholbruk kan innebære. Som et ledd i dette sikter loven på å begrense forbruket av alkoholholdige drikkevarer.

Det er påvist en klar sammenheng mellom tilgjengelighet og økt forbruk av alkohol og det er også påvist at alkohol er det rusmiddel som forårsaker mest sosiale og helsemessige skader
I følge WHO er alkohol den tredje viktigste risikofaktor for sykdom og tidlig død i industrialiserte land.

I forbindelse med ny gjennomgang av bevillinger etter kommunevalget 2007 tok særlig politiet initiativ til en debatt om sammenheng mellom utvidet skjenketid og økt gatevold. Blant annet viste en undersøkelse at av alle skader som ble innmeldt til Oslo legevakt i løpet av ett år var 64 % av de skadete alkoholpåvirket.

Som konsekvens av denne debatten foretok en rekke kommuner endringer i sine lokale bestemmelser og reduserte skjenketiden. Dette gjorde også Kongsberg kommune, som fastsatte maksimal skjenketid til kl. 02.00

Kommunestyret vedtok samtidig at innskrenkingen skulle evalueres etter to år, dvs. høsten 2010. I denne prosessen ble lokalt politi, sosialtjeneste og skjenkenæring invitert til å komme med synspunkter. Fra næringen kom det ulike tilbakemeldinger, men i hovedsak mente den at en innskrenking av maksimaltiden ble oppfattet som negativt.

Om innskrenkingen i skjenketid har ført til redusert alkoholkonsum vil ikke være klart før en får omsetningsoppgavene for 2009 fra de enkelte skjenkesteder, og vil være et av grunnlagene i vår evaluering. Tilsvarende vil vi da hente inn uttalelser fra politiet. Imidlertid har vi sett gjennom bl.a. avisoppslag og også fått som uformelle kommentarer at politiet mener det er en nedgang i gatevold i bl.a. Kongsberg som følge av tidsinnskrenkingen.

En innskrenking av maksimaltiden er et inngrep i kommunens alkoholpolitiske frihet. Oppslutningen om kommunens alkoholpolitiske frihet har generelt vært stor og begrunnet i at det er kommunen på lokalt nivå som best kan vurdere hvilke virkemidler en ønsker å ta i bruk for å begrense skadevirkningene av alkoholforbruk. Som tidligere nevnt er trenden i kommunenorge en stadig mer liberal alkoholpolitikk og en kan vel konkludere med at kommunene i liten grad benytter lovens virkemidler med hensyn til å begrense tilgjengelighet til alkohol som vektøy for sin ruspolitikk.

Det anses som sannsynlig at en innskrenking av maksimaltiden vil kunne ha negative konsekvenser for deler av næringen, men samtidig vil det utløse mer like vilkår på tvers av kommunegrensene. Departementet understreker også at å få en skjenkebevilling ikke er en rettighet, men at bevillingsordningen skal bidra til å begrense omsetningen av alkohol for derigjennom begrense skadevirkningene.

Rådmannen mener at en slik innskrenking kan være et bidrag til redusert alkoholkonsum

Om Kontroll og reaksjonsbestemmelser

Etter gjeldende bestemmelser skal alle salg- og skjenkesteder kontrolleres minst en gang i året, og kontrollen har som formål at stedet følger de lokale og sentrale bestemmelser som gjelder. Påvises det brudd på disse bestemmelsene skal bevillingsmyndigheten vurdere en passende sanksjon. Alkoholloven oppstiller flere mulige reaksjoner ved brudd på regelverket. Vedtak om inndraging av bevilling, avslag på søknad om bevilling, og tvangsmulkt ved overtredelse av reklamereguleringen er de mest vanlige. Departementet ber nå om synspunkter på å innføre en prøveordning hvor det legges opp til at den enkelte skjenkekontrollør gis myndighet til å inndra salg- og skjenkebevilling på stedet.

Prossessen videre blir da at bevillingsmyndigheten umiddelbart etter slik beslutning foretar en egen saksbehandling og stadfester, eventuelt omgjør vedtaket som kontrolløren har gjort. I siste tilfelle kan en se for seg at kommunen får et erstatningskrav fra bevillingshaver som, etter kommunestyrets mening, urettmessig har blitt fratatt bevillingen i kortere eller lengere tid.

Begrunnelsen for å innføre en slik ordning ligger i oppfattelsen av at en umiddelbar reaksjon hvor en virksomhet mister en tildelt rettighet i sterkere grad synliggjør det alvorlige brudd på regelverket medfører.

Etter gjeldende rett har politiet i dag myndighet til å stenge et salgs- skjenkested som har bevilling med umiddelbar virkning. (alkoholovens § 1-8a) Forutsetningen for slik stenging er at det er nødvendig for å hindre forstyrrelse av offentlig ro og orden, ivareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet eventuelt å forhindre eller stoppe lovbrudd. Politiets stengningsadgang gjelder kun så lenge det er nødvendig for å ivareta dette, og maksimalt i to dager. Det understrekes at politiet i slike tilfeller kun foretar stenging av lokalene, det er bevillingsmyndigheten som i ettertid må vurdere om stedet skal miste bevilling, eller straffes på annen måte som følge av situasjonen som førte til stenging. I Kongsberg betyr det at utvalg for helse og sosialsaker må behandle og fremme en sak overfor kommunestyret, med utgangspunkt i kommunens vedtatte sanksjonsreglement for brudd på alkohollovgivingen. Dette fører unektelig til at det tar noe tid før vedtak kan fattes, og i mellomtiden har skjenkestedet alle rettigheter. Å gi en kontrollør myndighet til å frata et sted bevilling på stedet for kortere eller lengere tid vil utvilsomt være effektivt og gi en raskere reaksjon overfor skjenkesteder som bryter bestemmelsene, og slik sett være en grei trussel å ha i bevillingspolitikken. Imidlertid reiser en slik myndighet en del praktiske og juridiske spørsmål. Departementet sier selv i sitt høringsnotat at en slik ordning vil være i konflikt med forvaltningslovens regler om kontradiksjon, dvs. At bevillingshaver skal ha rett til å argumentere mot en inndragning, før beslutning

fattes. Det er også problemstillinger knyttet til at kontrollører som ikke er ansatt i kommunen, skal kunne fatte vedtak om inndragning i de tilfeller kommunen engasjerer andre til å foreta kontroll.

Departementet understreker at en slik praksis kun skal være et supplement til dagens ordninger og kun unntaksvis benyttes.

Rådmannen er av den oppfatning at en slik ordning hvor et sted må avslutte salg- eller skjenking umiddelbart kan virke effektivt, og kanskje være nødvendig i ekstreme tilfeller. Likevel mener rådmannen at i og med at dette er et virkemiddel som kun kan benyttes i helt spesielle tilfeller så kan dette ivaretas ved at kontrollør rådfører seg med politi for at de kan benytte den retten de allerede har. Å gi skjenkekontrollører med begrenset kompetanse på juridiske spørsmål myndighet til å fatte beslutninger som i verste fall kan påføre kommunen et erstatningsansvar bør etter rådmannens mening unngås.

Kongsberg kommune har i en årrekke hatt som mål å gå i dialog med skjenkenæringen for å få til et samarbeid hvor næringen kan utvikles innenfor lov og regelverk. Den generelle oppfatningen er da også at næringen i Kongsberg i hovedsak er godt innenfor regelverket. I de tilfeller det har vært avslørt brudd på bestemmelsene har det vært i forbindelse med administrative spørsmål som udokumentert skifte av styrer og driver, brudd på reklamebestemmelser og drift uten gyldig bevilling. I de siste tilfeller har administrasjonen påtalt dette overfor drivere, med trussel om politianmeldelse hvis drift ikke stopper umiddelbart. Det kommer med jevne mellomrom påstander fra publikum om gjentatt overskjenking og skjenking til mindreårige på navngitte steder, og i de tilfellene iverksettes skjerpet og gjentatt kontroll av stedet. Så langt har ikke slik ekstra kontroll ført dokumentert brudd på bestemmelsene .

Rådmannen mener at en utvidet myndighet ikke vil ha noen betydning for skjenkepraksis i Kongsberg og vil derfor ikke anbefale at skjenkekontrollører gis slik myndighet. Rådmannen vil derfor ikke anbefale at kommunestyret stiller seg positive til en slik ordning.

Andre forslag til endringer

Salg i egen virksomhet av egenprodusert alkoholholdig drikke med inntil 4,7 volumprosent alkohol.

Det har etterhvert utviklet seg diverse småskalaprodusenter av mat og drikke, som selger dette gjennom egen virksomhet. Dette med bakgrunn i en bred politisk forståelse for at satsing på lokal produksjon er medvirkende til å sikre næring og bosetning i distriktene. Et problem for produsenter av lokalprodusert alkoholholdig drikk er at det er en forholdsvis omfattende prosess å få dette ut på markedet gjennom de lovlige salgskanalene som i dag finnes. En utvidelse av alkoholbestemmelsene som gjør at en også kan selge hjemmeprodusert alkoholholdig drikke over egen disk er en videreføring av dagens mulighet for egenproduksjon og import av øl og vin til skjenking på eget sted.

Rådmannen mener at dette er et positivt forslag.

De øvrige foreslåtte endringer er av mindre betydning eller av ren administrativ art, og rådmannen velger å ikke kommentere disse.

RÅDMANNENS ANBEFALTE VEDTAK:

**Utvalg for helse- og sosial slutter seg til høringssvaret vedrørende endringer i alkohollov og forskrift .
Høringssvaret bygger på de betraktninger og konklusjoner som fremkommer i saksutredningen**

SAKSPROTOKOLL

Utvalg: Utvalg for helse og sosial
Møtedato: 15.12.2009
Sak: 81/09

Resultat: Innstilling vedtatt

Arkivsak: 09/5063
Tittel: HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I ALKOHOLLOVGIVNINGEN

Behandling:

Utvalgsleder fremmet rådmannens innstilling som ble enstemmig vedtatt.

UTVALGETS VEDTAK:

Utvalg for helse- og sosial slutter seg til høringssvaret vedrørende endringer i alkohollov og forskrift .
Høringssvaret bygger på de betraktninger og konklusjoner som fremkommer i saksutredningen

Rett utskrift bevitnes. Saken oversendes for videre effektivering.

Kongsberg , 15.12.2009.

Gro S. Kværna

Gro S. Kværna
sekretær